

A 96 SZAKKÖNYVTÁR FONTOSABB ÖSSZEHALONLÍTÓ ADATAI 1976—1977

Megnevezés	1976.	1977.	Index 1976. év=100
	év		
Könyvtári állomány az év végén	20 656 584	21 084 041	102,1
Ebből: könyv	10 417 818	10 606 136	101,8
Állománygyarapodás (leltárba vett állomány)	598 292	633 273	106,2
Az állománygyarapodás Ft-összege	121 617 367	141 338 411	116,2
Beiratkozott olvasó	130 521	141 889	108,7
Könyvtárlátogató	1 750 802	1 633 529	93,3
Kölcsönzött dokumentum	1 361 661	1 238 760	91,0

VISSZHANG

A könyvtárközi kölcsönzésről

Örömmel olvastam a Könyvtáros áprilisi számában *Németh Mária* és *Sz. Richlich Ilona* rövid jelentését a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózatán belüli javuló könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatásról. Cikkük végén olvasható szép megfogalmazásuk a könyvtárközi kölcsönzés céljáról akár könyvtárosi hivatásunk jelmondata is lehetne.

Évek óta intézeti (orvosi) könyvtárosként dolgozom. Gondolom, a kis, néhány ezer kötetes vállalati, intézeti szakkönyvtárakban dolgozó társaim is csokornyai jó és rossz példát tudnának felsorolni a hálózatukon belüli könyvtárközi kölcsönzés gyakorlatából, most azonban arról szólnék, mi történik, ha hálózatunkat „elhagyjuk”.

Több éves tapasztalatom szerint, ha munkahelyem információs igényeinek kielégítése céljából saját (orvosi) hálózatomból kilépni kényszerülök, „láthatatlan falakba” ütközöm. „Egyéb”, többnyire társadalomtudományi (marxizmus—leninizmus, filozófia, szociológia, pedagógia) kéréseink az „idegen” hálózatban sok esetben elkallódnak. A nagy sokára érkező válaszok egymást másolják. Például könyvek esetében: „tessék érte jönni, kikölcsönözni”, folyóiratoknál: „nem kölcsönözzük, tessék olvasótermünket használni”. (Ezek a könyvtárak egyébként hálózatukon belül posta útján is kölcsönöznek.) Jóllehet csak néhány intézeti könyvtáros ismerősöm és a magam tapasztalatára hivatkozhatom, mégis általánosnak tűnik az „idegen” intézeti könyvtárak kéréseinek teljesítésétől való húzódozás. (Jobb híján vagy féltucat nagy szakkönyvtárba beiratkoztam már az évek folyamán, és saját nevemre kölcsönzők, főlöleges utazgatással, várakozással növelve improduktív munkával töltött időmet.) Köz hely, hogy az intézeti kiskönyvtárak a „nagyok” megértő segítsége nélkül nem oldhatják meg igazán jól feladataikat.

És saját házunk tájáról is valamit. Fordított okoskodással: minél kisebb egy intézeti könyvtár, annál valószínűbb, hogy a fenntartó információigényei különlegesek. A következők: a vállalati, intézeti szakkönyvtárakban számos, máshonnan be nem szerezhető folyóirat, könyv stb. megtalálható. Ezeknek a könyvtáraknak nagy részében egyetlen könyvtáros dolgozik. Számtalanszor fulladt kudarcba kölcsönzési kísérletem a könyvtáros szabadsága, betegsége miatt. Hosszú hetekig, néha hónapokig „meghal” a kiskönyvtár a „külvilág” számára. (Az intézetben belüli kölcsönzést az esetek többségében adminisztrátorok, titkárnók révén vagy más segítséggel megoldják.) Tudomásom szerint nincs olyan jogszabály, amely a fenntartót kifejezetten kötelezné arra, hogy ilyen esetekben is gondoskodjék szakkönyvtárának, mint a könyvtári rendszer részének, működéséről.

Íme két, elsősorban a kis szakkönyvtárakat, de talán az egész könyvtárügyet — a könyvtárközi kölcsönzések vonatkozásában — érintő probléma. Az első megoldása szemléletű változást kíván a „nagyoktól”, a második talán új jogszabály alkotását a „kicsik” esetében, célul tűzve az „egyszemélyes” intézeti szakkönyvtárak működésének folyamatossá tételét.

Walter Béla

orvosi könyvtáros,
Simmelweis Orvostudományi Egyetem,
Pulmonológiai Klinika